

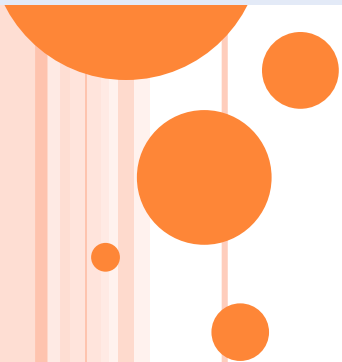
Дисципліна:
**«ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ
ПОДОРОЖЕЙ»**

**Викладач: д.е.н., доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності, готельно-
ресторанної справи та туризму
Головня Олена Михайлівна**

ТЕМА 6.

ТУРИСТИЧНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВОДНИМ
PRO
ТРАНСПОРТОМ

ПЛАН

1. Особливості обслуговування водним транспортом.
2. Види круїзів та їх характеристика.
3. Організація круїзних туристичних маршрутів та їх специфіка.
4. Особливості перевезення туристів на паромах та переправах.

ЛІТЕРАТУРА

- Абрамов В. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» («Організація туристських подорожей») (для студентів денної та заочної форм навчання – Туризм). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 123 с.
- Гуменюк Г.М. Організація туристичних подорожей: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 364 с.
- Вдовенко Н. Стан та тенденції регулювання розвитку галузей морського господарства та круїзного. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 3. С. 55-62. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2018_3_9.
- Балобанов О. О. Договір круїзу як договір туристичних послуг у порівнянні із договором морського перевезення пасажирів. *Молодий вчений*. 2020. № 11(1). С. 23-28. URL.: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_11\(1\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_11(1)_8).
- Іванов А. М. Інституційні засади взаємодії суб'єктів ринку морського круїзного туризму. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2019. Вип. 3. С. 97-107. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rmegt_2019_3_10.

1. Особливості обслуговування водним транспортом.

- Водний транспорт морський і річковий – є видом масового транспорту, який здатний до перевезень великої кількості пасажирів.

Відзначимо в першу чергу переваги водного транспорту перед всіма іншими.

До них можна віднести такі:

1. Можливість здійснення масових пасажирських перевезень при високому рівні комфортності і повному комплексі життєзабезпечення.
  2. Висока пропускна здатність. У порівнянні з іншими видами пасажирського транспорту, водний має добрі позиції по цьому показнику, особливо при експлуатації у таких великих водних басейнах як океани і моря.
  3. Відносно невеликі за обсягом капітальні вкладення у будівництво водних шляхів і інженерних споруд.
  4. Можливість перевезення одночасно інших видів пасажирських транспортних засобів.
  5. Багатофункціональність при використуванні для потреб туризму.
-

- Водний транспорт - морський і річковий - є видом масового транспорту, який здатний перевозити велику кількість пасажирів.
- Масштабність туристичного руху обумовила попит на транспортування туристів до туристично-рекреаційних територій та організацію подорожей на водному транспорті.
- На водний транспорт поки приходить ся невелика частка туристичних перевезень – ледве більше 6%, до яких належать як поромні перевезення, так і круїзні, а також пересування на власних або орендованих яхтах та інших плавзасобах

Водні туристичні подорожі мають низку властивих їм достоїнств:

- найбільш високий рівень комфорту у порівнянні з іншими видами транспорту;
- значний об'єм одноразового завантаження (до 1000 осіб і більше);
- реалізація різних видів і цілей туризму (пізнавальний, бізнес-туризм, навчальний туризм, шоп-туризм, паломництво тощо);
- можливість повноцінного відпочинку;
- повний комплекс життєзабезпечення.

Техніко-економічні особливості водних видів транспорту такі:

- □ має широкі міжнародні міжконтинентальні зв'язки (наприклад, морські судна відвідують понад 120 країн світу);
- □ лінійна пропускна спроможність практично не обмежена, що дозволяє проектувати та будувати транспортні засоби великої вантажності та пасажировмісності;
- □ обмеженням пропускної спроможності є порти, канали та інші штучні споруди;
- □ значні капіталовкладення у портове господарство та транспортний флот;
- □ невелики питомі витрати палива й енергії у розрахунку на одиницю перевезення, що пояснюється значно меншим опором руху на водному транспорті у порівнянні із сухопутними видами транспорту;
- □ перевезення морським транспортом у міжнародному сполученні виконуються в основному на дальні та наддальні відстані, тому їх собівартість більш низька

Недоліками водних подорожей є:

- невисока швидкість руху транспортних засобів;
- обмежена мобільність;
- синдром «замкнутого простору» у деяких пасажирів;
- схильність частини людей до «морської хвороби»;
- яскраво виражена сезонність (умовно можна вважати період «травень - вересень» сезонним періодом, а «жовтень - квітень» - несезонним);
- залежність від географічних властивостей місцевості (течії, вітри, тривалість навігаційного періоду);
- у ряді випадків високі тарифи.

Основні види водних подорожей, які пропонуються водним транспортом:

- Морські круїзи
- Річкові подорожі
- Подорожі на поромах (морських та річкових)
- Подорожі на суднах малої місткості

- Перевезення туристів водним транспортом регламентується багатьма міжнародними документами в сфері морських перевезень, а саме:
- -«Конвенція про перевезення морем пасажирів та їх багажу» (Афіни)
- -«Конвенція про охорону людського життя на морі (Лондон)
- -«Конвенція про уніфікацію деяких правил перевезення морем пасажирів та їх багажу» (Брюссель)
- Важливим документом, що регламентує порядок морських перевезень пасажирів на лінійних лініях, здійснення фрахтування суден та організацію круїзів в Україні є **Кодекс торговельного мореплавства України** (1995 р.)
- Вимоги цих документів враховуються при укладанні угод між судноплавними компаніями, їх клієнтами та контрагентами.

- Під час укладання угоди між пароплавством та туроператором детально обумовлюється розклад (графік руху) судна та уточнюється план-карта судна.
- План-карта – розгорнута детальна схема з нанесеними пасажирськими приміщеннями по кожній палубі окремо з використанням спеціальних позначень, що є загальноприйнятими у міжнародній практиці.
- Лише після укладання угоди туристична компанія отримує право на реалізацію путівок. Путівка є підставою для туриста зайняти на судні вказане місце та отримати комплекс послуг. На путівці вказують прізвище пассажира, назву судна, номер каюти і місце, порт відправлення та призначення, тариф, дату та час відправлення судна.
- Пароплавством та турфірмою до початку туру розробляється загальний режим дня. Усі туристи та обслуговуючий персонал зобов'язані дотримуватись встановленого внутрішнього розпорядку на судні.

2. Морські круїзи

- Одним з найпопулярніших видів організації перевезення туристів водним транспортом є **круїз**. Під круїзом слід розуміти подорож на водних видах транспорту, що включає берегові екскурсії, огляд визначних пам'яток портових міст, а також різноманітні розваги на борту морських і річкових лайнерів

Морські круїзи (круїзом називається туристична поїздка на водному або залізничному транспорті, де безпосередньо на транспортному засобі забезпечується перевезення, нічліг, харчування, а також програма обслуговування за межами транспортного засобу під час тривалих стоянок).

- Фахівці вважають, що основним видом круїзів є круїз тривалістю в один тиждень, який обирають понад 40% клієнтів.

- У цілому для організації круїзних поїздок найпоширенішою (біля 60%) визнана класична європейська система, яка передбачає морську подорож із заходом в різні порти з екскурсійною програмою.
- Однак все більшу популярність здобуває й американська система, головною метою якої є надання можливості круїзним пасажиром відпочивати і засмагати на пляжах у пунктах заходу по маршруту. За вартістю круїзи звичайно поділяються на економічні, класичні, преміум-круїзи, круїзи-люкс та ексклюзивні круїзи- люкс

- Круїзне плавання передбачає організацію роботи кожного окремого судна на оренді у фрахтівника: або за програмою, узгодженою з туроператором на основі договору фрахтування, або на основі агентської угоди за визначеним круїзним маршрутом.
- *У першому випадку* судновласник отримує обумовлену угодою суму фрахту, а комерційні ризики від реалізації пасажирських місць несе туристична компанія.
- *У другому випадку* комерційний ризик несе судновласник, а турагент отримує агентську винагороду.

- *При організації круїзів на зафрахтованих туроператорами судах діють 2 види договорів:*
- *-договір морського круїзу, що виступає у вигляді круїзної путівки і регламентує відносини між організатором туру і туристом*
- *-договір оренди (тайм-чартер), що регламентує відносини між судновласником і туроператором.*

- На сьогодні круїзи є одним із найбільш швидкозростаючих секторів туристичного ринку у світі. Зростає круїзний флот, удосконалюються конструкції пасажирських суден, підвищується їхня комфортабельність, розробляються нові маршрути.
- Більшістю судів володіють великі круїзні компанії. У світі налічується більше 150 морських круїзних компаній. Серед них виділяють переважну більшість грецьких, італійських, іспанських, американських, данських та норвезьких круїзних компаній.
- До найбільш відомих перевізників у сфері морських круїзів належать Carnival Cruise Lines, Celebrate Cruises, Royal Caribbean International, Princess Cruises, Costa Cruises, Norwegian Cruise Lines

- Компанії Carnival Cruise Line належить 11 круїзних суден,
- Royal Caribbean – 9 океанських лайнерів,
- Holland America Line – 8 круїзних суден,
- Windstars Cruises – 3 круїзних судна.

- Сучасні круїзні лайнери забезпечують комфортабельне проживання, якісне харчування, організоване дозвілля. Вони обладнані басейнами, спортивними майданчиками, полями для гольфу, ресторанами, кінозалами, музичними салонами, приміщеннями для дискотек, вертолітними майданчиками та іншими приміщеннями, спорудами для різноманітного і комфортабельного відпочинку.
- Середня вартість великого круїзного лайнера близько 90 млн дол. США. Найдорожче судно Queen Odyssey коштує 235 млн дол. США.

- Круїзний туризм поєднує багатьох учасників ринку, серед яких судноплавні компанії, туристичні оператори, туристичні агенти, інші суб'єкти підприємницької діяльності, які задіяні в круїзному бізнесі. Ці суб'єкти можуть вести власний бізнес як окремо, так і у поєднанні між собою

Круїзні подорожі представлені різноманітними формами, найбільш розповсюдженим з яких є такі:

- □ туристичний маршрут уздовж побережжя з короткочасними екскурсіями у портах;
- □ комбінування круїзу з терміновою подорожжю всередину дестинації з використанням інших транспортних засобів;
- □ поєднання круїзу з частковим перебуванням на березі (подорож на круїзному судні з наступним відпочинком на березі).

- Найбільшою популярністю водні подорожі користуються серед туристів із США, Великої Британії та Німеччини. Самими затребуваними районами морських круїзів є Карибський басейн, Середземномор'я, західне узбережжя США, Північна Європа та Азія. З метою задоволення зростаючого туристичного попиту круїзні компанії стали приділяти більше уваги освоєнню нових морських районів Японії, Австралії та Нової Зеландії.

- У цей час на світовому круїзному ринку працюють понад 160 великих і безліч малих пасажирських суден. Світовий сектор круїзного туризму інтенсивно розвивається, планується будівництво нових круїзних лайнерів водотоннажністю біля 250 тисяч тонн кожний та з одноразовою місткістю понад 6 тисяч пасажирів. Змінюється й архітектурний вигляд і конструкція суден, при цьому переважає тенденція до будівництва усе більших лайнерів, що нагадують розташуванням приміщень і обслуговуванням великі готелі на березі

- Передбачається також будівництво прозорих туристичних підводних човнів, що надають широкий огляд об'єктів підводного світу. Кількість спеціалізованих круїзних компаній невелика – усього лише кілька десятків, що експлуатують від 1-2 до 15-20 пасажирських суден. Крім того, спостерігається концентрація круїзного флоту в руках нечисленної групи найбільш сильних у фінансовому відношенні компаній

За географією круїзної діяльності виділяються такі найбільш розвинені туристські круїзні регіони світу:

- - Карибський басейн (Мексиканська затока, Карибське море і Панамський канал). Головною перевагою Карибського басейну є те, що круїзи можна проводити цілий рік. Тривалість круїзних маршрутів коливається від 3 днів до 2 тижнів, маршрути класифікуються за такими напрямками: Західні Кариби, Східні Кариби, Південні Кариби;
- - басейн Середземного моря. Найстаріший круїзний район світу. Круїзні маршрути охоплюють одразу декілька європейських країн – Іспанію, Францію, Італію, Грецію – і країни Північної Африки – Марокко, Туніс, Єгипет;

- - круїзи навколо Скандинавії з заходом у глибокі норвезькі фіорди, навколо Європи з відвідуванням столичних міст та круїзи по Балтійському морю;
- - тривалі круїзи з Північної Америки навколо мису Доброї Надії в Індійський океан і далі в Південно-Східну Азію й Австралію та круїзи в Океанії й Австралії;
- - льодові круїзи – круїзні маршрути до берегів Антарктиди і до Північного полюса. Круїзи здійснюються цілий рік: влітку маршрути пролягають до Арктики, взимку основний напрям направлення - Антарктида.

- Найбільш екзотичними є круїзи в Арктиці та Антарктиці. Популярні круїзи і до льодовика Гренландії та Ісландії. В Антарктиці туристи з круїзних лайнерів на вертольоті або катері відвідують узбережжі Антарктиди.

- З великих портових центрів, де розвинена круїзна справа, виділяються Майамі (США), Акапулько (Мексика), Генуя (Італія), Сінгапур, Дубай (ОАЕ), Ванкувер (Канада), Гонолулу (Гавайські острови, США).

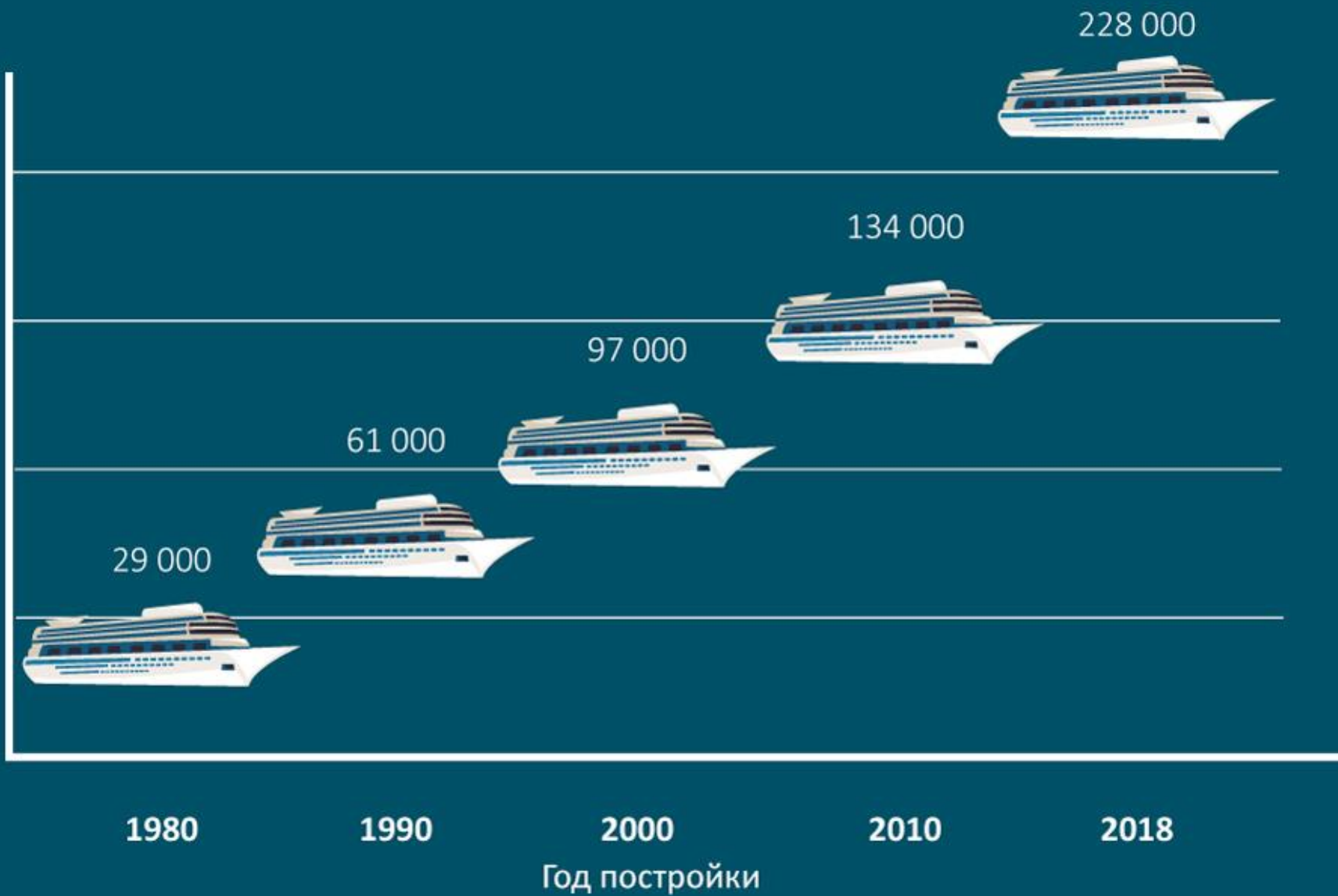
○3. Круїзні лайнери

- Безумовно, людям подобаються великі кораблі, і так як середній розмір лайнера стає все більше і більше.
- Середній розмір судна в останнє десятиліття становить 228 000 брутто-тонн. Це більш ніж в 7 разів більше середнього круїзного лайнера в 80-х роках!

50 к
100 к
150 к
200 к

SYMPHONY OF THE SEAS

- «Симфонія морів» є найбільшим з коли-небудь побудованих круїзних лайнерів, це ще і новітнє судно Royal Caribbean int. Компанія описує Symphony of the Seas в такий спосіб: «Маючи висотою 1188 футів і 18 повними палубами - приблизно по висоті Пізанської вежі - цей корабель домінує з титулом найбільшого в світі». Симфонія морів отримала назву найбільшого корабля від своєї сестри Гармонії морів, побудованої на два роки раніше. Це приблизно на 1000 тонн більше попереднього. Хоча це і еквівалентно 500 нормальним автомобілів, але все становить близько 0,05% від загальної ваги корабля. Корабель такий величезний, у нього сім різних «кварталів!».

Лайнер включає в себе наступне:

- Головний ресторан, де представлена міжнародна кухня.
- Новий ресторан Hooked Seafood, який спеціалізується на стравах з морепродуктів.
- Ресторан мексиканської кухні El Loco Fresh.
- Chops Grille - стейк-хаус в американському стилі.
- Ресторан азіатської кухні Izumi.Jamie's Italian з меню від легендарного шеф-кухаря Джеймі Олівера.
- Ресторан авторської кухні Wonderland.
- 150 Central Park з меню від шеф-кухаря Майкла Шварца.
- Піцерія Sorrento's.
- Ресторан Coastal Kitchen з дивовижним поєднанням кухонь Тихоокеанського регіону і Середземномор'я.
- Фірмові гамбургери в Johnny Rockets.

- В «Симфонії морів» більше творів мистецтва, ніж в Луврі в Парижі!
- При середньому плаванні протягом 7 ночей на борту використовується більше 60 000 свіжих яєць!
- У тижневому круїзі для приготування всього кави, приготованого на кораблі, потрібно шість мільйонів кавових зерен!
- За 24 години на кораблі споживається близько 500 000 галонів прісної води.
- У порівнянні з одним виверженням гейзера Old Faithful, 24 басейну Symphony і водні атракціони використовують майже в 100 разів більше води.

Технічні характеристики:

- Початок експлуатації - 2018 р
- Водотоннажність - 228 021 т.
- Довжина - 362 м.
- Ширина - 66 м.
- Кількість палуб - 18.
- Кількість пасажирів - 6680.
- Кількість членів екіпажу - 2200.

Річкові подорожі, які є більш інформативними, ніж морські, завдяки наявності берегового обзору, а також значної кількості стоянок.

Річкові подорожі включають такі:

- перевезення регулярними рейсами;
- перевезення чартерними рейсами;
- перевезення швидкісними та експресними лініями;
- прогулянкові та екскурсійні рейси;
- короткострокові (1-3 дні) та тривалі (25-30 днів) круїзи;
- використання плавзасобів у формі «плавучих готелів»

- Подорожі на поромах (морських та річкових), які особливо популярні серед туристів з особистим автомобілем, що також перевозиться на поромі.
- Подорожі на суднах малої місткості – катамаранах, яхтах, катерах, човнах, плотах тощо

